



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2119/2023
28.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Милош Радојевић и Александар Милуновић, адвокати из ..., против туженог Дома здравља Крагујевац, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде трошкова, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4094/22 од 11.01.2023. године, у седници већа одржаној 28.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4094/22 од 11.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1630/21 од 07.07.2022. године, усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од септембра 2018. године закључно са јуном 2021. године појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости па до исплате, ближе наведено у овом ставу. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да му исплати на име неисплаћеног регреса за период од септембра 2018. године закључно са јуном 2021. године појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости па до коначне исплате, ближе наведене у овом ставу. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 55.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4094/22 од 11.01.2023. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за период од септембра 2018. године закључно са јуном 2021. године појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости па до исплате, ближе наведене у ставу првом и другом

изреке другостепене пресуде и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени је одговорио на ревизију тужиоца.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) и оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у радном односу код туженог на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате 8,98. У утуженом периоду тужиоцу је обрачунавана плата тако што је коефицијент радног места множен са основицом за обрачун плате коју прописује Влада Републике Србије након чега је тако обрачуната плата упоређивана са минималном зарадом и по потреби коригована до износа минималне зараде. У обрачунским листама за спорни период тужени није исказивао трошкове за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Висина ових накнада утврђена је из налаза и мишљења судског вештака који је користио параметре за обрачун ових накнада које је тужени раније примењивао приликом обрачуна ових накнада.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да у минималној заради која је тужиоцима исплаћивана у спорном периоду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, па је применом одредби члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама и члана 111. Закона о раду закључио да је тужена дужна да те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према параметрима за обрачун ових накнада које је тужени раније примењивао приликом обрачуна ових накнада и усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд није прихватио правно становиште првостепеног суда, већ је закључио да су, сходно одредбама Закона о платама у државним органима и јавним службама и Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запосленима у јавним службама, у коефицијенту за обрачун плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, сматрајући да ово право не припада тужиоцу јер не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца садржан било уопштем, било у посебном акту.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01...157/20) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. истог Закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне Скупштине Републике Србије, док је одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 1/15, 3/18) као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19...58/20) у одредби члана 91., а Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18) у доредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 95/18) у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим Законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Чланом 118. став 1. истог Закона прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.) док је према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01...58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. ове Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у здравственим установама. У конкретном тужилац је запослен у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнаде и додатака по основу рада

примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Супротно ревизијским наводима примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорност запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, следи да ова одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговорима за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, који су закључивани у периоду од 2015. до 2020. године, није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, као *lex specialis*, произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, пошто су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, па је стога чињеница да је тужиоцу у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији да је била нижа од минималне) по оцени Врховног суда, без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка, на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић